חוברת תלמיד • קריאה והבנה • 🎓 חט"ע (לכיתות י'–י"ב)

🧪 שיטות למידה וסרטוני לימוד ברשת

מה באמת עובד בלמידה, המרקרים של ליהי, המדע של לזכור – מבחנון קטן מנצח קריאה חוזרת, והטלפון ליד הספר: עוזר או מלכודת? — צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

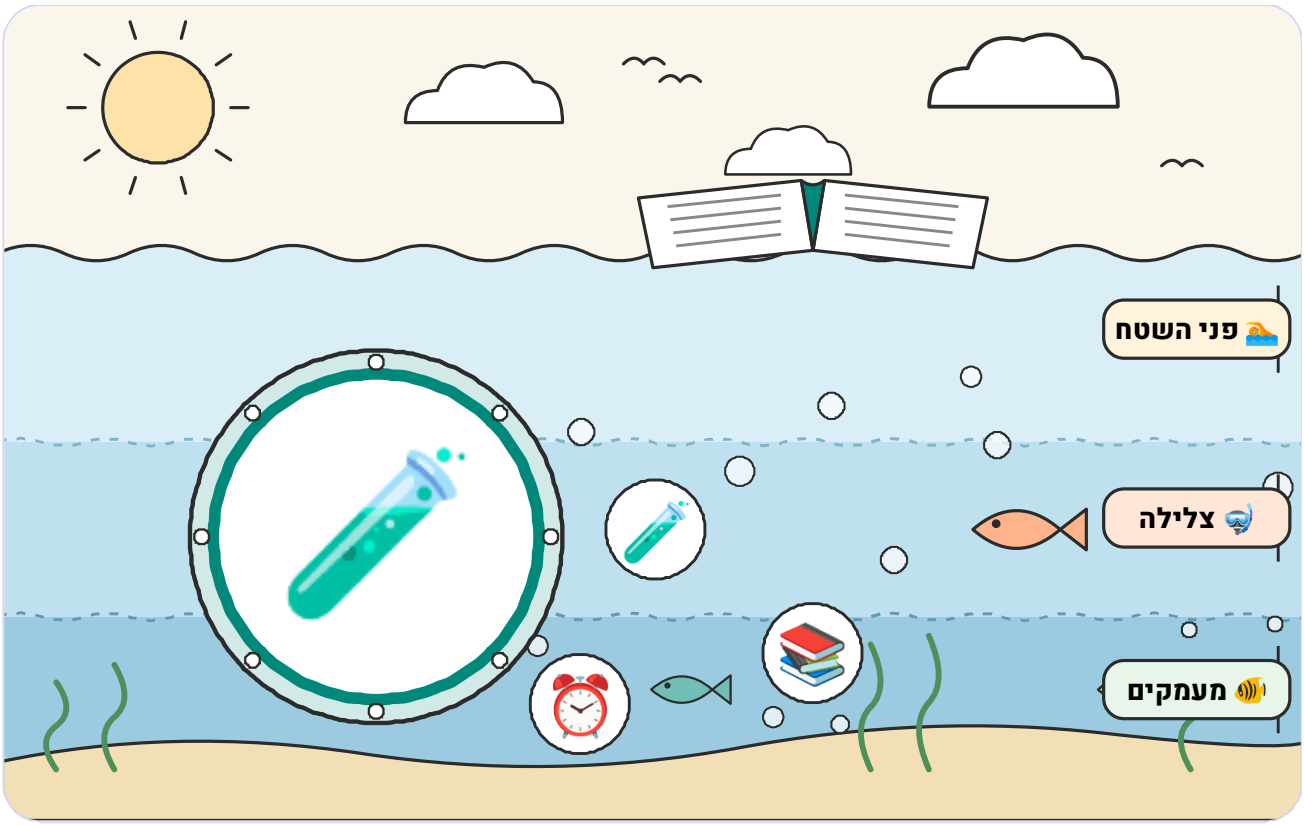

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

🧰 כלים לקריאה

דף האסטרטגיות 6
מפת הצלילה 7
סימניות לגזירה 8
כרטיסי מילים לקיפול 9

📖 טקסט ושאלות

הטקסט: הטלפון ליד הספר: עוזר או מלכודת? 10
חלק א' – שחייה על פני השטח 12
חלק ב' – צלילה 13
חלק ג' – מעמקים 15
בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה 18
מהדורה למורה ומפתח תשובות 2

איך משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוצרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

🚢 להדפסה · 🏋 ניסוח לבנים ולבנות · ⚫ עובד גם בשחור־לבן · 🎓 חט"ע

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות

👩‍🏫 מהדורה למורה – חט"ע. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל־45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

🎯 מטרות השיעור

- להבחין בין טיפ למידה שנראה טוב ברשת לבין טכניקה שנבדקה במחקר: בחינה עצמית ולמידה מפוזרת, לעומת קריאה חוזרת וסימון במרקר.
- לאתר מידע, להסיק מסקנות ולזהות מבנה בטקסטים מסוגות שונות: סיפור, טקסט מידעי עם טבלה וטקסט טיעוני.
- לנסח עמדה מנומקת על למידה דרך הרשת, לבנות הרגלי מסך ולמידה בריאים ולהכיר דרכי התמודדות עם לחץ לפני מבחן.

⚡ גרסה קצרה – 10 דקות

קוראים יחד את סיפורה של ליהי (רמה y או o) ועוצרים בנקודת המפנה: למה 'מוכר לי' אינו 'אני זוכר/ת'? מציגים את הטבלה בשתי שורות, בחינה עצמית ולמידה מפוזרת מול מרקר וקריאה חוזרת, ומתרגלים פעם אחת את עש"ן ד"ק. מסיימים בכרטיס יציאה: שיטה אחת שאנסה השבוע.

💬 שאלת פתיחה לכיתה

הרימו יד: מי מכיר/ה את התחושה 'קראתי הכול, ובמבחן הכול נעלם'? ואם הייתם צריכים לבחור בין מרקר צבעוני לבין מבחנון קטן שאתם עושים לעצמכם, מה לדעתכם עוזר יותר לזכור? ולמה?

חוסן מול מבחנים: גש"ר מאח"ד • עש"ן ד"ק • מעש"ה

עש"ן ד"ק מתאים במיוחד ללילה שלפני מבחן: ע – עצור ('עצור!'), ש – שרירים (מכווצים את האגרופים ומשחררים לאט), נ – נשימה (שאיפה איטית ונשיפה ארוכה), ד – דיבור עצמי ('אני יודע/ת ללמוד חכם'), ק – קדימה (צעד אחד קטן: מבחנון קצר לעצמי במקום עוד קריאה). מעש"ה מתאים כשחבר או חברה כותבים 'אני בלחץ נוראי': מ – מחויבות ('אני כאן איתך'), ע – עידוד לפעולה (נכין יחד חמש כרטיסיות עכשיו), ש – שאלות (מה קרה? מה עוזר לך?), ה – הבניית רצף (מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה). גש"ר מאח"ד מזמין למפות ערוצי התמודדות לפני מבחנים: גוף (שינה והפסקות), שכל (שיטה מוכחת ותוכנית), רגש (לומר 'אני לחוץ/ה'), אמונה וערכים ('אני לומד/ת בשבילי'), חברה (ללמוד יחד או לדבר עם מבוגר/ת) ודמיון (לדמיין את עצמי עונה בביטחון). לילה לפני מבחן, מרקרים בכל הצבעים והלב דופק? עש"ן ד"ק: עוצרים ואומרים "עצור!", מכווצים ומשחררים כתפיים, נשימה איטית, דיבור עצמי – "אני יודע/ת ללמוד חכם", וקדימה – צעד אחד: מבחנון קטן לעצמי במקום עוד קריאה. ואם הלחץ כבד – מדברים עם מבוגר/ת.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

מערך שיעור – 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	**פתיחה וחימום**	שאלת הפתיחה: 'קראתי הכול, ובמבחן הכול נעלם'. מצביעים: מרקר צבעוני או מבחנון קטן לעצמי? רושמים על הלוח את ההשערות, ונחזור אליהן בסוף השיעור. מציגים את שקופית הפתיחה עם הצוללת והמרקר הזורוד.
10	**צלילה ראשונה: המרקרים של ליהי**	קריאה משותפת של הסיפור (ברמה המתאימה). עוצרים אחרי הפסקה השלישית: מה השתבש לליהי, אף על פי שהרגישה שהיא יודעת? מאתרים את נקודת המפנה ואת השינוי בשיטה. מתעכבים על עש"ן ד"ק בלילה שלפני המבחן ומתרגלים אותו יחד: עוצרים, מכווצים ומשחררים, נושמים, דיבור עצמי וצעד קדימה.
10	**צלילה שנייה: הטבלה ומה המחקר אומר**	קוראים את הטקסט המידעי בזוגות. בתחנת העצירה כל אחד ואחת מסמנים בטבלה את השורה הקרובה ביותר לדרך שבה הם לומדים. ממיינים טכניקות ליעילות גבוהה, בינונית ונמוכה, ומנסחים את 'שלוש השאלות לפני טיפ מהפיד'.
7	**המדע של לזכור: ניסוי קצר בכיתה**	מספרים בקצרה על הניסוי: קבוצת קריאה חוזרת מול קבוצת בחינה עצמית. אחרי חמש דקות מול אחרי שבוע, מי זכר יותר? שואלים מה התלמידים והתלמידות היו מנבאים מראש. מסבירים מהי אשליית ידיעה ('מוכר לי' אינו 'אני זוכר/ת'). מבחנון בזק: שלוש שאלות על מה שלמדנו היום, בלי להציץ.
10	**המעמקים: הטלפון ליד הספר**	קבוצות קוראות את המאמר הטיעוני ומאתרות טענה, נימוק, טענת נגד והפרכה. מתקיים דיון קצר: עוזר או מלכודת? כל תלמיד ותלמידה כותבים שני סעיפים ל'חוזה טלפון' אישי, למשל טלפון בחדר אחר, התראות כבויות והפסקה קצרה אחרי פרק זמן קבוע.
3	**סיכום וכרטיס יציאה**	חוזרים להשערות מתחילת השיעור: מה השתנה? כרטיס יציאה: שיטה אחת שאנסה השבוע במקום עוד קריאה חוזרת. תזכורת: לחץ לפני מבחן הוא טבעי, וכשהוא כבד מדברים עם מבוגר/ת.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

טיפים להנחיה

- אסטרטגיות קריאה: לפני הקריאה מעלים השערות ומעוררים ידע קודם ('איך אני לומד/ת?'). במהלך הקריאה עוצרים בתחנות העצירה ומסמנים מידע, מילות קישור ומבנה. אחרי הקריאה כותבים מה זוכרים בלי להציץ, וכך גם מתרגלים את אפקט הבחינה עצמו. כדאי לבנות את השאלות בשלושה מפלסים: פני המים (מה כתוב), מתחת למים (קריאה בין השורות, מבנה, שפה) והמעמקים (דעה וחיבור אישי).
- על הנתונים: בטקסטים יש מספרים שמקורם בדיווחים ובסקרים, כמו יותר מ־3.9 מיליארד צפיות ב־2022, כ־90% מבני הנוער בארה"ב שצופים באתרי וידאו, וכשמונה שעות וחצי של מסכי בידור ביום (לוודא). מומלץ להציגם כ'לפי ההערכות' ולהדגיש שהנתונים נאספו בחו"ל. אין להבטיח ציונים: השיטות עוזרות לזכור טוב יותר, הן אינן נוסחת קסם. המרקר עצמו אינו 'אסור'. המחקר מצא שכשמשתמשים בו לבד, הוא מוסיף מעט.
- מרחב בטוח: חלק מהתלמידים והתלמידות חווים לחץ מבחנים כבד או תחושת כישלון. אין לבקש מהם לחשוף ציונים, ואת ההשוואות מנטרלים ('כל אחד ואחת לומדים בקצב שלהם'). השיעור נועד לתמיכה ולמתן כלים, הוא אינו טיפול. כל סימן למצוקה, הצפה או חרדה מתמשכת מפנים ליועצת, וכדאי להזכיר שאפשר לפנות גם לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.

הכוונה לשאלה הפתוחה – חט"ע

תשובות לשאלות הסגורות: 1 – לשכנע שהסרטונים מועילים כשהלומדים שולטים בשימוש בהם; 2 – טענת נגד, הפרכה וחלופה; 3 – ניגוד; 4 – מטפורה הבנויה על ניגוד. מתווה למאמר טיעון: פתיחה עם הוק ועמדה ברורה (למשל 'הסרטונים משרתים את הלומדים רק כשהם שולטים בשימוש'). נימוק א': נגישות וקהילה, עם דוגמה של הסבר בשלוש דקות או שידור לימוד חי. נימוק ב': הסחת הדעת והשוואה חברתית ('יתרה מזו...'). טענת נגד: 'יש הטוענים שצריך להחרים...', והפרכה: 'אף על פי ש..., משום ש... החרמה מוחקת גם את התועלת'. מסקנה: הרגלים מעשיים כמו טלפון בחדר אחר, התראות כבויות וטיפ שהופך מיד לכרטיסיות, וסיום במשפט חותם. בודקים שיש לפחות שלוש מילות קישור ומשלב לשון תקני.

🔑 מפתח תשובות למורה – 🎓 חט"ע. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

שאלה	תשובה
1	ב. לשכנע שהסרטונים מועילים כשהלומדים שולטים בשימוש בהם, ולהציע דרכים לכך
2	א. היא מציגה טענת נגד, מפריכה אותה ומציעה חלופה
3	1. לא נכון | 2. נכון | 3. לא נכון | 4. נכון
5	„יש הטוענים שהפתרון פשוט: להחרים את הסרטונים..."
6	הם הופכים לזה או לזה לפי השאלה מי שולט בשימוש בהם ← ⚖️ טענה; הרשתות הן כיתת עזר ענקית וחינמית ← 🧱 נימוק / ראיה; הפיד אינסופי, וההתראות מתוזמנות ← 🧱 נימוק / ראיה; מוטיבציה שנבנית על השוואה היא שברירית ← 🧱 נימוק / ראיה; יש הטוענים שהפתרון פשוט: להחרים את הסרטונים ← 🔄 טענת נגד; הרשת היא משרתת טובה ואדון גרוע ← ✅ מסקנה
7	1–ב, 2–ד, 3–א, 4–ג
8	ב. עלולה להישבר בקלות
9	ג. ניגוד
10	ב. מטפורה הבנויה על ניגוד

כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

לפני הטקסט

🔎
מציצים בכותרת ובתמונה
על מה הטקסט? מה כבר ידוע לי על הנושא?

🎯
קובעים מטרה
למה אני קורא/ת? למידע, להנאה, כדי לגבש דעה?

🧭
מזהים סוגה ומטרה
טור, כתבה, מאמר טיעון? מה הכותב/ת רוצה להשיג?

בזמן הטקסט

✏️
מסמנים בעיפרון
מילה לא מוכרת – עיגול. משפט חשוב – קו.

🛑
עוצרים בתחנות
מה קרה עד עכשיו? מה אני מנחש/ת שיקרה?

⚖️
ממפים את הטיעון
טענה, נימוקים, טענת נגד, הפרכה ומסקנה. שימו לב למילות קישור.

אחרי הטקסט

📝
מסכמים במשפט
מה הרעיון המרכזי – במילים שלי?

🧐
בוחנים בעין ביקורתית
האם הנימוקים משכנעים? מה חסר?

🔄
מחברים לחיים
איפה פגשתי משהו דומה? מה עמדתי?

🖍️ מקרא סימונים בעיפרון

○	___	?	!	♥
מילה לא מוכרת	משפט חשוב	לא הבנתי	מפתיע אותי	מתחבר אליי

✅ רשימת בדיקה לקורא/ת

- ☐ קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט
- ☐ קראתי את כל הטקסט עד הסוף
- ☐ סימנתי מילה שלא הבנתי
- ☐ קראתי שוב את מה שלא היה ברור

🎯 המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

_____

_____

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

שחייה על פני השטח
מוצאים מידע שכתוב בטקסט

צלילה
מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

מעמקים
חושבים, מביעים דעה ויוצרים

סוג הטקסט: טקסט טיעוני

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

_____

_____

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

_____

_____

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
אשליית ידיעה	תחושה שאני יודע/ת חומר, אף שלא באמת למדתי אותו	
אפקט הבחינה	זיכרון שמתחזק כששולפים מידע מהראש, למשל בתרגול	
למידה מפוזרת	חזרה על החומר בכמה פעמים קצרות לאורך זמן, ולא בבת אחת	
לרתום	לנצל משהו ולהפעיל אותו לטובת מטרה	
מבוימת	מתוכננת ומסודרת מראש כדי להיראות מושלמת, לא טבעית	

כלים לקריאה

סימניות לגזירה

✂️ גזרו לאורך הקו המקווקו

פני המים

כתוב בטקסט

- מי? מה? איפה? מתי?
- איזה פרט מוכיח?
- מה קרה קודם ומה אחר כך?
- איפה זה כתוב?

✍️ **השאלה שלי:**

📖 שיטות למידה וסרטוני לימוד ברשת 🎓 חט"ע

צלילה

בין השורות

- מה תפקיד הפסקה בטקסט?
- איזה יחס לוגי יוצרת מילת הקישור?
- מה המטרה של הכותב/ת?
- מה פירוש הביטוי בהקשר?

✍️ **השאלה שלי:**

📖 שיטות למידה וסרטוני לימוד ברשת 🎓 חט"ע

המעמקים

מעבר לשורות

- האם הטיעון משכנע? למה?
- מה טענת הנגד החזקה ביותר?
- מה עמדתי המנומקת?
- איך זה מתחבר לחברה שלנו?

✍️ **השאלה שלי:**

📖 שיטות למידה וסרטוני לימוד ברשת 🎓 חט"ע

כלים לקריאה

כרטיסי מילים לקיפול

✂️ גזרו כל כרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות.

אשליית ידיעה	תחושה שאני יודע/ת חומר, אף שלא באמת למדתי אותו
אפקט הבחינה	זיכרון שמתחזק כששולפים מידע מהראש, למשל בתרגול
למידה מפוזרת	חזרה על החומר בכמה פעמים קצרות לאורך זמן, ולא בבת אחת
לרתום	לנצל משהו ולהפעיל אותו לטובת מטרה
מבוימת	מתוכננת ומסודרת מראש כדי להיראות מושלמת, לא טבעית
ראשית	פתיחת הנימוק הראשון ברשימה
יתרה מזו	הוספת נימוק חזק יותר
לפיכך	הסקת מסקנה מן הנתונים

הטקסט • טקסט טיעוני

הטלפון ליד הספר: עוזר או מלכודת?

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט טיעוני. חשבו על הפעם האחרונה שישבתם ללמוד והטלפון היה לידכם. מה קרה בפועל? לפי הכותרת, מה לדעתכם תהיה עמדת הכותב/ת?

הניחוש שלי: _____

1 השעה תשע בערב. הספר פתוח, המחברת מוכנה, והטלפון מונח ממש לידם, 'רק בשביל סרטון אחד על טכניקת למידה'. כעבור ארבעים דקות הספר עדיין פתוח באותו עמוד. מוכר לכם? סרטוני לימוד קצרים ברשת הפכו לחלק מהשגרה של תלמידים ותלמידות רבים, והוויכוח סביבם חריף: יש מי שרואים בהם מורה פרטי חינמי, ויש מי שרואים בהם מלכודת. לטענתי, הסרטונים אינם עוזר ואינם מלכודת כשלעצמם: הם הופכים לזה או לזה לפי השאלה מי שולט בשימוש בהם.

2 ראשית, הרשתות הן כיתת עזר ענקית וחינמית. מי שתקוע/ה בשברים מוצא/ת הסבר בשלוש דקות, ומי שלומד/ת לבד מוצא/ת קהילה. שידורי לימוד חיים, שבהם מישהו פשוט לומד מול המצלמה, נותנים תחושת חברה, ויש חוקרים שמסבירים שלמידה בבדידות מלאה דווקא מעודדת דחיינות. יתרה מזו, הטיפים ברשת חושפים שיטות שלא תמיד מלמדים בכיתה, למשל בחינה עצמית ולמידה מפוזרת, שלפי מחקרים נמנות עם השיטות היעילות ביותר. התופעה כה גדולה, שכבר ב־2022 דווח שסרטונים עם התג שלה צברו מיליארדי צפיות.

3 שנית, המסך כבר כאן. לפי סקרים גדולים בארה"ב, כ־90% מבני הנוער צופים באתרי וידאו, וחלק לא קטן מהם מדווחים שהם ברשת 'כמעט כל הזמן'. סקר אמריקאי אחר מצא שבני נוער צורכים בממוצע כשמונה שעות וחצי של מסכי בידור ביום. הנתונים האלה נאספו בארה"ב, אך סביר שהמצב אצלנו אינו רחוק מכך. לפיכך, אם המסך ממילא נמצא בידינו, עדיף לרתום אותו ללמידה מאשר להעמיד פנים שהוא אינו קיים.

4 אולם אותה רשת שנותנת טיפ ללמידה בנויה למשוך אותנו הלאה. הפיד אינסופי, וההתראות מתוזמנות, ו'סרטון אחד על טכניקת למידה' הופך במהרה לארבעים דקות של תוכן אחר. הטלפון ששוכב ליד הספר אינו כלי נייטרלי: הוא מתוכנן לקחת את תשומת הלב. זאת ועוד, צפייה בטיפ מרגישה כמו התקדמות, אך היא דומה לקריאה חוזרת: היא נעימה ומוכרת ויוצרת 'אשליית ידיעה'. לפי מחקרים, מה שבונה זיכרון הוא דווקא אפקט הבחינה, כלומר שליפת המידע מהראש, ולא עוד צפייה.

📚 מילון קטן

אשליית ידיעה
תחושה שאני יודע/ת חומר, אף שלא באמת למדתי אותו

אפקט הבחינה
זיכרון שמתחזק כששולפים מידע מהראש, למשל בתרגול

למידה מפוזרת
חזרה על החומר בכמה פעמים קצרות לאורך זמן, ולא בבת אחת

לרתום
לנצל משהו ולהפעיל אותו לטובת מטרה

מבוימת
מתוכננת ומסודרת מראש כדי להיראות מושלמת, לא טבעית

✍️ הערות שלי

_____

_____

הטקסט • טקסט טיעוני

הטלפון ליד הספר: עוזר או מלכודת? (המשך)

תחנת עצירה: עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה לדעתכם יקרה עכשיו?

5 יש גם מחיר סמוי: השוואה חברתית. סרטוני 'הבוקר המושלם שלי' ו'איך אני לומד/ת עשר שעות ביום' מציגים תמונה מבוימת ומוקפדת. מי שצופה בהם עלול/ה להרגיש שאינו/ה עושה מספיק, במקום ללמוד בקצב שלו או שלה. מוטיבציה שנבנית על השוואה היא שברירית, ולחץ לפני מבחנים, שהוא טבעי לכשעצמו, עלול רק לגבור.

6 יש הטוענים שהפתרון פשוט: להחרים את הסרטונים ולהוציא את הטלפון מחיי הלמידה לגמרי. אף על פי שיש בטענה היגיון, שכן הסחת הדעת אמיתית, היא מתעלמת מהתועלת: החרמה מוחקת גם את ההסבר בשלוש דקות וגם את הקהילה. משום כך, במקום להחרים כדאי לנהל: לבחור מראש סרטון אחד ולצפות בו בכוונה; להשאיר את הטלפון בחדר אחר ולכבות התראות בזמן למידה עצמית; לעבוד עם טיימר, 25 דקות עבודה והפסקה קצרה, בשיטה מוכרת שפותחה כבר בסוף שנות השמונים; ובעיקר להפוך כל טיפ לתרגול מיד: כרטיסיות, ולא עוד צפייה.

7 לדעתי, השורה התחתונה ברורה: הרשת היא משרתת טובה ואדון גרוע. כשאנחנו קובעים מתי, כמה ולמה, היא יכולה לקצר את הדרך ללמידה אמיתית. כשהאלגוריתם מחליט, הוא פשוט שואב אותנו חזרה לגלילה. הבחירה, כרגיל, מתחילה בשאלה אחת: מי מחזיק את המשוט? ומה דעתכם?

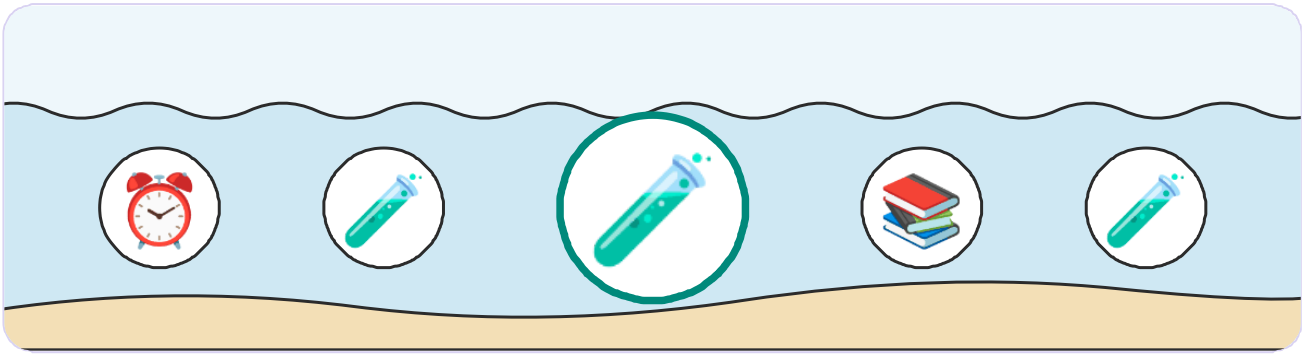

שאלות לפי עומק • חט"ע

הטלפון ליד הספר: עוזר או מלכודת?

שם: _____

חלק א' – שחייה על פני השטח

נתחיל על פני המים: נאתר בטקסט עובדות, נתונים והמלצות.

1 פני המים • כתוב בטקסט · איתור מידע

מהי מטרתו העיקרית של המאמר?

א. לשכנע את הקוראים להחרים לגמרי את סרטוני הלימוד

ב. לשכנע שהסרטונים מועילים כשהלומדים שולטים בשימוש בהם, ולהציע דרכים לכך

ג. לדווח על נתוני צפייה בלי להביע עמדה

2 פני המים • כתוב בטקסט · איתור מידע

מה תפקידה של הפסקה השישית במבנה הטיעון?

א. היא מציגה טענת נגד, מפריכה אותה ומציעה חלופה

ב. היא מוסיפה נתונים סטטיסטיים בעד הסרטונים

ג. היא מסכמת את המאמר ומנסחת את המסקנה

3 פני המים • כתוב בטקסט · בדיקת פרטים

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	✓ נכון	✗ לא נכון
לפי הכותב/ת, סרטוני הלימוד הם מלכודת כשלעצמם.	☐	☐
הנתונים על צריכת המסכים בקרב בני נוער נאספו בארה"ב.	☐	☐
לפי המאמר, מה שבונה זיכרון הוא צפייה חוזרת בטיפים.	☐	☐
שיטת העבודה עם טיימר שמוזכרת במאמר פותחה בסוף שנות השמונים.	☐	☐

4 פני המים • כתוב בטקסט · אוצר מילים בהקשר

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

מחסן מילים: אשליית ידיעה · השוואה חברתית · לנהל · דחיינות

1. צפייה בטיפ דומה לקריאה חוזרת: היא נעימה ומוכרת ויוצרת _____.
2. המחיר הסמוי של סרטוני 'הבוקר המושלם שלי' הוא _____.
3. לפי הכותב/ת, במקום להחרים את הסרטונים כדאי _____ את השימוש בהם.

שאלות לפי עומק • 🎓 חט"ע

הטלפון ליד הספר: עוזר או מלכודת? (המשך)

שם: _____

חלק ב' – צלילה

עכשיו נצלול: נבחן את מבנה הטיעון, את מילות הקישור ואת האמצעים הרטוריים.

5 🤿 צלילה • בין השורות | סימון בטקסט

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את המשפט בפסקה הראשונה שבו מנוסח עמדת הכותב/ת.
- סמנו בירוק את ארבע ההמלצות המעשיות שבפסקה השישית.
- סמנו בקו את המשפט שבו הכותב/ת מציג/ה את טענת הנגד.

6 🤿 צלילה • בין השורות | מיון וארגון

מיינו את המשפטים מתוך המאמר לפי תפקידם בטיעון. (מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

הפריט	⚖️ טענה	🧱 נימוק / ראיה	🔄 טענת נגד	✅ מסקנה
הם הופכים לזה או לזה לפי השאלה מי שולט בשימוש בהם	☐	☐	☐	☐
הרשתות הן כיתת עזר ענקית וחינמית	☐	☐	☐	☐
הפיד אינסופי, וההתראות מתוזמנות	☐	☐	☐	☐
מוטיבציה שנבנית על השוואה היא שבריריות	☐	☐	☐	☐
יש הטוענים שהפתרון פשוט: להחרים את הסרטונים	☐	☐	☐	☐
הרשת היא משרתת טובה ואדון גרוע	☐	☐	☐	☐

7 🤿 צלילה • בין השורות | קישור מושגים

מתחו קו בין מילת הקישור מהמאמר לבין תפקידה בטיעון

1. ראשית ●	● א. הסקת מסקנה מן הנתונים
2. יתרה מזו ●	● ב. פתיחת הנימוק הראשון ברשימה
3. לפיכך ●	● ג. הודאה חלקית בטענת הנגד לפני הפרכתה
4. אף על פי ש... ●	● ד. הוספת נימוק חזק יותר

8 🤿 צלילה • בין השורות | משמעות ביטוי

'מוטיבציה שנבנית על השוואה היא שבריריות'. מה פירוש המילה 'שבריריות'?

א) חזקה ויציבה
ב) עלולה להישבר בקלות
ג) מהירה מאוד

שאלות לפי עומק • חט"ע

הטלפון ליד הספר: עוזר או מלכודת? (המשך)

שם: _____

9 צלילה • בין השורות | מבנה ומטרה

המילה 'אולם' בפתיחת הפסקה הרביעית מציינת יחס לוגי של:

א) סיבה ותוצאה

ב) הוספה

ג) ניגוד

10 צלילה • בין השורות | מבנה ומטרה

'הרשת היא משרתת טובה ואדון גרוע'. באיזה אמצעי רטורי משתמש/ת הכותב/ת?

א) שאלה רטורית

ב) מטפורה הבנויה על ניגוד

ג) ציטוט של מומחה

11 צלילה • בין השורות | מבנה ומטרה

הסבירו כיצד פסקת הפתיחה ופסקת הסיום יוצרות מסגרת למאמר. התייחסו לתמונת 'הטלפון ליד הספר' ולשאלה 'מי מחזיק את המשוט?', וכתבו מה תורמת המסגרת לשכנוע.

12 צלילה • בין השורות | מבנה ומטרה

בפסקה השלישית הכותב/ת מסייג/ת: 'הנתונים האלה נאספו בארה"ב, אך סביר שהמצב אצלנו אינו רחוק מכך'. הסבירו מה תורם הסייג לאמינות הטיעון, והאם לדעתכם הוא מחזק או מחליש את הנימוק. נמקו.

שאלות לפי עומק • חט"ע

הטלפון ליד הספר: עוזר או מלכודת? (המשך)

שם: _____

13 צלילה • בין השורות | מארגן גרפי

מלאו את הטבלה: כתבו שלוש טענות מהמאמר (בעד הסרטונים, נגדם, וטענת הנגד), ולכל אחת נימוק ודוגמה מהטקסט.

טענה	נימוק	דוגמה מהטקסט

חלק ג' – מעמקים

במעמקים נגבש עמדה אישית, ניצור ונחבר את המאמר לחיים שלנו.

14 המעמקים • מעבר לשורות | העברה למקרה חדש

על פי המאמר, מה עומר יכול לחשוב על הסרטונים האלה, ואילו שני הרגלים כדאי לו לאמץ כבר הערב?

🔍 מקרה לבחינה: שבוע לפני המבחן

שבוע לפני מבחן בהיסטוריה, עומר צופה כל ערב בסרטונים של תלמידים שלומדים 'עשר שעות ביום'. הוא מרגיש שהוא נשאר מאחוריהם, הלחץ גובר, ובסוף הוא כמעט לא פותח את הספר.

שאלות לפי עומק • חט"ע 🎓

הטלפון ליד הספר: עוזר או מלכודת? (המשך)

שם: _____

15 המעמקים • מעבר לשורות · כתיבה ונימוק

שלב א', קריאה ביקורתית: סמנו במאמר את הטענה המרכזית, שתי ראיות או דוגמאות, את טענת הנגד ואת ההפרכה שלה. שלב ב', כתיבה: כתבו מאמר טיעון קצר (8–10 שורות) בנושא 'האם סרטוני לימוד קצרים ברשת משרתים את הלומדים או שואבים אותם?'. פתחו בטענה ברורה, הביאו שני נימוקים ודוגמה לכל אחד, הציגו טענת נגד והפריכו אותה, וסיימו במסקנה שלכם. שלבו לפחות שלוש מילות קישור (למשל: יתרה מזו, אולם, לפיכך, אף על פי ש..., משום ש...).

16 המעמקים • מעבר לשורות · כלי חוסן

חבר/ה כותב/ת לכם בלילה שלפני המבחן: 'בזבזתי שלוש שעות על סרטונים, אני לא אספיק כלום'. כתבו תגובה (5–6 שורות) לפי עקרונות מעש"ה: הביעו מחויבות ('אני כאן איתך'), עודדו לפעולה במשימה קטנה (למשל עשר כרטיסיות), שאלו שאלה שמפעילה חשיבה, ועזרו לבנות רצף: מה קרה, מה עכשיו, מה הלאה.

שאלות לפי עומק • חט"ע

הטלפון ליד הספר: עוזר או מלכודת? (המשך)

שם: _____

17 המעמקים • מעבר לשורות | שיח בכיתה

מעגל שיח

- איזו שיטת למידה 'נראית' רצינית אבל אולי לא עובדת כמו שחשבנו? למה כל כך קל להתבלבל בין 'מוכר לי' לבין 'אני זוכר/ת'?
- מתי הטלפון עזר לכם ללמוד, ומתי הוא 'גנב' לכם זמן? מה היה ההבדל בין שני המצבים?
- איך מרגישים כשצופים בסרטון 'איך אני לומד/ת עשר שעות ביום'? מה אפשר לומר לעצמנו או לחבר/ה במצב כזה?
- מה עוזר לכם להירגע בלילה שלפני מבחן? איזה שלב בעש"ן ד"ק הכי מתאים לכם, ולמה?

18 המעמקים • מעבר לשורות | ייצוג חזותי

שרטטו את המטפורה 'מי מחזיק את המשוט?': סירה, לומד/ת ורשת. ציירו שני מצבים, אחד שבו הלומד/ת שולט/ת ואחד שבו האלגוריתם שולט, והוסיפו כיתוב קצר לכל מצב.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

	בטוח/ה	בערך	עוד לא
אני יודע/ת לזהות במאמר טענה, נימוק, טענת נגד והפרכה.	😀	🙂	🤔
אני יודע/ת להסביר מהי 'אשליית ידיעה' ומדוע תרגול עדיף על צפייה.	😀	🙂	🤔
אני יודע/ת להסביר את תפקידן של מילות קישור במבנה הטיעון.	😀	🙂	🤔

כרטיס יציאה

שיטות למידה וסרטוני לימוד ברשת • חט"ע

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

1. נסחו במשפט אחד את הטענה המרכזית של המאמר.

2. המלצה אחת מהמאמר שאני מתכוון/ת ליישם השבוע, ולמה:

3. האם השתכנעתי? נימוק אחד שחיזק או החליש אצלי את הטיעון:

כמה נהניתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

מה אני לוקח/ת איתי מהטקסט? כתבו או ציירו

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה (המשך)

יצרה: רוית ראש בן ישי

🤿 לצלול פנימה • שיטות למידה וסרטוני לימוד ברשת • חוברת תלמיד לחט"ע